

AIŠKINAMASIS RAŠTAS
DĒL LIETUVOS RESPUBLIKOS GINKLŲ IR ŠAUDMENŲ KONTROLĒS ĮSTATYMO
NR. IX-705 13 STRAIPSNIO PAKEITIMO
ĮSTATYMO PROJEKTO

1. Įstatymo projekto rengimą paskatinusios priežastys, parengto projekto tikslai ir uždaviniai.

Šiuo metu Lietuvos Respublikos Seime svarstomas Lietuvos Respublikos karo padėties įstatymo Nr. VIII-1721 2, 8, 9, 11, 12, 13, 28 straipsnių, VI skyriaus pavadinimo pakeitimo ir Įstatymo papildymo 8(1) straipsniu įstatymo projektas, kuris reikšmingas įgyvendinant visuotinės gynybos principą. Šiomis pataisomis, be kita ko, reglamentuojamas kovinių asmenų ir jų organizacijų ginkluoto pasipriešinimo vienetų (toliau – ginkluoto pasipriešinimo vienetai) ir partizanų vienetų suformavimas, jų narių atranka, patikra, mokymai, aprūpinimas bei sąveika su ginkluotosiomis pajėgomis.

Ginkluoto pasipriešinimo vienetai būtų apibrėžiami kaip ginkluoto pasipriešinimo dalyvių būriai, savanoriškumo pagrindu sudaromi iš pilnamečių Lietuvos Respublikos piliečių, kurie turi teisę įsigyti ir turėti ginklą, netarnauja Lietuvos kariuomenėje, nėra institucijų, kurios, įvedus karo padėtį, tampa ginkluotųjų pajėgų dalimi, pareigūnai ar nariai, nėra įtraukti į civilinį mobilizacinį personalo rezervą, vykdantys ginkluotos gynybos ar teritorinės apsaugos užduotis. Tuo tarpu partizanų vienetai – ginkluoto pasipriešinimo dalyvių būriai, savanoriškumo pagrindu sudaromi iš pilnamečių Lietuvos Respublikos piliečių, kurie turi teisę įsigyti ir turėti ginklą, netarnauja Lietuvos kariuomenėje, nėra institucijų, kurios, įvedus karo padėtį, tampa ginkluotųjų pajėgų dalimi, pareigūnai ar nariai, nėra įtraukti į civilinį mobilizacinį personalo rezervą, ir savarankiškai veikiantys okupuotoje Lietuvos valstybės teritorijoje, prieš užnugaryje. Kitaip tariant, tai yra asmenys, turintys ginklus medžioklei, sportui, savigynei, profesinei veiklai ar mokymui.

Minėtomis Karo padėties įstatymo pataisomis taip pat reglamentuojamos karo komendantūros, kurios atliktų daug kariuomenę ar kitas valstybės institucijas remiančių darbų. Kuriant komendantūrų sistemą, yra numatyta, kad paskyrus komendantus ir jų pavaduotojus turi būti sudaromi komendantams pavaldūs komendantiniai vienetai, kurie karo metu savivaldybėse vykdytų svarbių objektų apsaugą, dirbtų užkardų postuose, ardytų diversines grupes. Komendantiniai vienetai būtų formuojami iš aktyviojo ir parengtojo kariuomenės personalo rezervo, komendantinių Lietuvos šaulių sąjungos ginkluoto pasipriešinimo vienetų ir ginkluoto pasipriešinimo vienetų. Taigi, ginkluoto pasipriešinimo vienetai per komendantinių vienetų būtų integruojami į šalies gynybos planus.

Numatoma, kad ginkluoto pasipriešinimo vienetai ir partizanų vienetai būtų sudaromi ir šių vienetų nariai atrenkami bei patikrinami Lietuvos šaulių sąjungos vado nustatyta tvarka. Ginkluoto pasipriešinimo vienetų ir partizanų vienetų nariais savanoriškais pagrindais galėtų tapti nepriekaištingos reputacijos, kaip tai apibrėžta Lietuvos Respublikos ginklų ir šaudmenų kontrolės įstatyme, pilnamečiai Lietuvos Respublikos piliečiai, turintys teisę įsigyti ir turėti ginklą, kurie pagal sveikatos būklę pateiktų galiojančią medicininę patikrinimo išvadą, patvirtinančią, kad yra tinkami tarnybai ginkluoto pasipriešinimo vienetė ir partizanų vienetė, netarnauja Lietuvos kariuomenėje, nėra institucijų, kurios, įvedus karo padėtį, tampa ginkluotųjų pajėgų dalimi, pareigūnai ar nariai, nėra įtraukti į civilinį mobilizacinį personalo rezervą. Ginkluoto pasipriešinimo vienetai ir partizanų vienetai būtų sudaromi laikantis atitinkamo dydžio karinių vienetų struktūrai nustatytų reikalavimų. Sudarius ginkluoto pasipriešinimo vienetą ir partizanų vienetą, Lietuvos šaulių sąjungos vadas apie tai informuotų Lietuvos kariuomenės vadą. Ginkluoto pasipriešinimo vieneto ir partizanų vieneto nariai būtų rengiami pagal Lietuvos šaulių sąjungos vado patvirtintą programą. Prireikus Lietuvos kariuomenės vado nustatyta tvarka ginkluoto pasipriešinimo vienetai ir partizanų vienetai galėtų būti rengiami kariuomenei priskirtose karinėse teritorijose. Ginkluoto pasipriešinimo vienetais ir partizanų vienetais taikomus karinio rengimo reikalavimus ir detalią jų sąveikos su ginkluotosiomis pajėgomis bei aprūpinimo ginkluote ir kitais materialiniais ištekliais tvarką nustatytų Lietuvos

kariuomenės vadas ar jo įgaliotas asmuo. Ginkluoto pasipriešinimo vienetų ir partizanų vienetų nariai Lietuvos šaulių sąjungos vado nustatyta tvarka dalyvautų mokymuose ir pratybose. Ginkluoto pasipriešinimo vieneto ir partizanų vieneto nariai į pratybas ir mokymus būtų šaukiami Lietuvos šaulių sąjungos vado arba jo įgalioto rinktinės vado įsakymu.

Tai reiškia, kad dar taikos metu kariuomenė turi turėti tokių asmenų sąrašą ar registrą, kurie savanoriškai yra apsisprendę prisidėti prie valstybės ginkluotos gynybos. Jie turi būti atrinkti ir patikrinti bei, svarbiausia, apmokomi, kad karo padėties metu jau žinotų savo vietą gynybos planuose ir tai, ką turi daryti.

Tačiau, vadovaujantis Ginklų ir šaudmenų įstatymu, asmenys, nepriklausomai nuo to, jie būtų ginkluoto pasipriešinimo vienetų nariais ar nebūtų, savo turimus ginklus medžioklei (B ir C kategorijų), sportui (A (išvardytus įstatymo 3 straipsnio 6, 7 ir 8 punktuose), B ir C kategorijų), savigynai (B kategorijos), profesinei veiklai (B ir C kategorijų) ir mokymui (A (išvardytus įstatymo 3 straipsnio 6, 7, 8 ir 9 punktuose), B ir C kategorijų) gali naudoti tik pagal šią įstatyme numatytą paskirtį. Tapę ginkluoto pasipriešinimo vienetų nariais, minėti asmenys neturėtų teisės šiuos ginklus naudoti ginkluoto pasipriešinimo vienetų mokymų ir pratybų metu, nors karo atveju valstybės gynyboje gali tekti dalyvauti su savo turimais ginklais.

Atsižvelgiant į visa tai ir siekiant sudaryti teisinį pagrindą minėtiems asmenims, kurie yra ginkluoto pasipriešinimo vienetų nariai, naudoti jų turimus ginklus ginkluoto pasipriešinimo vienetų mokymų ir pratybų metu, parengtas Lietuvos Respublikos ginklų ir šaudmenų kontrolės įstatymo Nr. IX-705 13 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas (toliau – Įstatymo projektas).

2. Įstatymo projekto iniciatoriai ir rengėjai.

Įstatymo projekto iniciatorius – Lietuvos Respublikos Seimo Nacionalinio saugumo ir gynybos komiteto pirmininkas Laurynas Kasčiūnas. Įstatymo projektą parengė Seimo Nacionalinio saugumo ir gynybos komiteto pirmininko patarėjai.

3. Kaip šiuo metu yra reguliuojami įstatymo projekte aptarti teisiniai santykiai?

Šiuo metu galiojantis Ginklų ir šaudmenų kontrolės įstatymas nenumato teisinio pagrindo asmenims, jeigu jie taptų kovinių asmenų ir jų organizacijų ginkluoto pasipriešinimo vienetų nariais, jų turimus atitinkamų kategorijų ginklus medžioklei, sportui, savigynai, profesinei veiklai ir mokymui naudoti tokių vienetų mokymų ir pratybų metu.

4. Kokios siūlomos naujos teisinio reguliavimo nuostatos ir kokių teigiamų rezultatų laukiama?

Įstatymo projektu siūloma papildyti Ginklų ir šaudmenų kontrolės įstatymo 13 straipsnį, numatant, kad šio straipsnio 2, 3, 4, 5, 6, 12 ir 14 dalyse nurodyti asmenys, kurie yra kovinių asmenų ir jų organizacijų ginkluoto pasipriešinimo vienetų nariai, jiems priklausančius ginklus galėtų naudoti kovinių asmenų ir jų organizacijų ginkluoto pasipriešinimo vienetų mokymų ir pratybų metu. Tai sudarys teisinę galimybę tokiems asmenims, apsisprendusiems karo padėties metu dalyvauti ginkluotame pasipriešime, su savo turimais ginklais dalyvauti mokymuose ir pratybose, rengiantis vykdyti valstybės ginkluotos gynybos ir teritorinės apsaugos užduotis.

5. Numatomo teisinio reguliavimo poveikio vertinimo rezultatai (jeigu rengiant įstatymo projektą toks vertinimas turi būti atliktas ir jo rezultatai nepateikiami atskiru dokumentu), galimos neigiamos priimto įstatymo pasekmės ir kokių priemonių reikėtų imtis, kad tokių pasekmių būtų išvengta?

Priėmus Įstatymo projektą neigiamų pasekmių nenumatoma.

6. Kokią įtaką priimtas įstatymas turės kriminogeninei situacijai, korupcijai?

Įstatymas įtakos kriminogeninei situacijai ir korupcijai neturės.

7. Kaip įstatymo įgyvendinimas atsiliieps verslo sąlygoms ir jo plėtrai?

Įstatymas neturės įtakos verslo sąlygoms ir jo plėtrai.

8. Ar įstatymo projektas neprieštarauja strateginio lygmens planavimo dokumentams?

Įstatymo projektas neprieštarauja strateginio lygmens planavimo dokumentams.

9. Įstatymo inkorporavimas į teisinę sistemą: kokius teisės aktus būtina priimti, kokius galiojančius teisės aktus reikia pakeisti ar pripažinti netekusiais galios?

Priėmus Įstatymo projektą, galiojančių teisės aktų keisti ar panaikinti nereikės.

10. Ar įstatymo projektas parengtas laikantis Lietuvos Respublikos valstybinės kalbos, Teisėkūros pagrindų įstatymų reikalavimų, o įstatymo projekto sąvokos ir jas įvardijantys terminai įvertinti Terminų banko įstatymo ir jo įgyvendinamųjų teisės aktų nustatyta tvarka?

Įstatymo projektas parengtas laikantis Valstybinės kalbos, Teisėkūros pagrindų įstatymo reikalavimų ir atitinka bendrinės lietuvių kalbos normas, o Įstatymo projekto sąvokos ir jas įvardijantys terminai įvertinti Terminų banko įstatymo ir jo įgyvendinamųjų teisės aktų nustatyta tvarka.

11. Ar įstatymo projektas atitinka Žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos nuostatas ir Europos Sąjungos dokumentus?

Įstatymo projektas atitinka Žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos nuostatas ir yra suderintas su Europos Sąjungos teisės aktais.

12. Jeigu įstatymui įgyvendinti reikia įgyvendinamųjų teisės aktų, kas ir kada juos turėtų priimti?

Įstatymui įgyvendinti įgyvendinamųjų teisės aktų nereikės.

13. Kiek valstybės, savivaldybių biudžetų ir kitų valstybės įsteigtų fondų lėšų prireiks įstatymui įgyvendinti, ar bus galima sutaupyti (pateikiami prognozuojami rodikliai einamaisiais ir artimiausiais 3 biudžetiniais metais)?

Įstatymui įgyvendinti papildomų biudžeto lėšų nereikės.

14. Įstatymo projekto rengimo metu gauti specialistų vertinimai ir išvados.

Nėbuvo gauta.

15. Reikšminiai žodžiai, kurių reikia šiam projektui įtraukti į kompiuterinę paieškos sistemą, įskaitant Europos žodyno „Eurovoc“ terminus, temas ir sritis.

„Ginklai“, „ginklų įsigijimo ir turėjimo reikalavimai“, „koviniai asmenų ir jų organizacijų ginkluoto pasipriešinimo vienetai“, „mokymai“, „pratybos“.

16. Kiti, iniciatorių nuomone, reikalingi pagrindimai ir paaiškinimai.

Nėra.
